

Pridplata na čitlu god. 3 for. na pol. god. 1 for. 50 nov., na četvert. 75 nov.
Za Srbiju 30, 15, 7 1/2 groša. Izdaci svake Nedjelje jednamput.

Pisna svakoverstina predmeta molimo na uređništvo uputiti.
Nepisanim neprimamo.

God. III. U Kalači

U Četvrtak 5. Prosinca 1872.

Broj 49.

NASIM POSTOVANIM ČITAOCEM!

Skoro će nam izteć ova godina. Onaj dakle mili odnošaj, u koji sam stupio s poštovanim Čitaocem po mojem smiernim podhvatu, nalaže mi dužnost izjaviti: šta kanim 1873. godine činiti ako je srićno doživio budem. Bunjevcu je u prirodi izkreno govorit, zato se nestidim odkrit: da sam ozbilno mjerio i premirio teret koji spada na ramena urednika dvostrukog Lista. I kad sam ovaj spodobio s onim silam, bile one duševne bile tvarne, skojima razpolazem; dospio sam do one po mene veoma žalostne odluke: da godine 1873. nebi kadar bio oba dva Lista uredjivat, i izdavati.

A kad sam u sebi razlago ono pitanje: koji bi dakle od dvajuh triebalo uzdržati? sadanje potreboće našeg milog roda, i okolnosti, koje iz stanja njene inteligencije izviru vagnule su na stranu Vile. Usljed čega dakle umoran ću biti, naše rodjene Bunjevačke i Šokačke Novine obustaviti donle: dok se nepokazao bude onaj bunjevački delia: koji će stat na branik, narodni pravah svojeg roda da ih uzkrisi.

Vili će dakle zaostat ne manje plemenita zadaća: da u rodu pouku raznaša, i luć prosviete podhranjiva. Dok nedošao bude onaj očekivani delia, da mu se pripravljaja temelj na kom će se moći učvrstit, i odgojavaju braćja koji će ga silam svojim podupirati. Od naši velecienjeni suradnikah, i poštovani čitaocah će dakle zavisit: Bunjevačku i Šokačku Vilu u životu zadržati. Unapried neobećajem više, već da ću je svake dvie nedilje jedanput izdat, i to za predplatnike Krune Svetog Stjepana za 1. jednu godišnju forintu a. v. a za one iz cislajtanie, i valjda druge strane zemlje za 1 for. i 25 n. a. v.

Usljed čega molim poštovane predplatnike, da si

izvole novce što prije pošterskom napatnicom ovamo poslati, i na toj svoj naslov kakoga žele da bude izštampan, razgovitno izpisati. Urednik.

ORUŽANI PROLETARIAT, PUKO SIROMAŠTVO.

Isus je kazo podajte Caru štoje Carevo, i Bogu što je božje, ovo znači da dvie vlasti upravljaju vrhu čovieka, baš kako je Bog ostavio da se njegove vrline razvijaju. Onaj koji ovo načelo nepriznaje, i tako sudbinu ljudstva hoće da uredjiva, i pored najbolje volje tvoriti će jalov poso. I to je svejedno, bio on takav ko bi čovieka samo na Carevu, ili drugi koji bi ga samo na božju volju gonio. O tom smo sigurni: da ovaki može u sudbini ljudskoj mnoge stvari pokvarit, al da neće ni jednu opraviti i popraviti o tom ni malko nedvojime. Neka ipak nemisli tko da bi smo mi volili opet tako pomišat crkvu s državom, košto je ona u sriednjem vjeku bila, to razuman čovjek neće želit već i zato: što smo na više siiranaka u pogledu vierskom žalibože razciepljeni, već samo tu želju izražavamo: da crkva kad opravljaja čovieka na položaju vierskom nikad nezaboravlja: da ovaj čoviek stoji i na temelju gradjanskom i državnom.

Takodjer država, kad razpravljaja sudbinu čovieka gradjanina nikad iz prid očih nesmiestja: da je taj čoviek privezan jednoj ili drugoj vierskoj, sliedbi zakona kršćanskog, pa svoje naredbe onako snuje: da svojem podaniku nepomuti sviest, ili da ga nesiluje da dolazi u odpor sa svojim Bogom, komu je priestolje u srcu uzdigao. Jerbo ovake naredbe ili će ostat neplodne, ili će uroditi plod na polju obitelnim i gradjanskim od kojeg će utrniti zubi ćudorednosti i nabožnosti, a toće umrsiti odnošaje gradjanske na toliko: da će prvo otešćat upra-

vu građansku a u mnogom slučaju nemogućnom učiniti. Eno nam živa prilika u internacionalcima, u onima, kad su Boga zatajali, onda su i to izvikali, da nitko neima prava na osobu, ili imetak, već jedina družina.

Država ako ono načelo, ne nosi prid očima svaki čas će svoju nemoć osiće, i da ovu pokrije onda će nepravdu s nemilosrdjem pokrivat. Internacionalci su bez nemilosrdja harali rušili, palili i ubijali u Parisu, a kad ih je vojničstvo hvaćalo, ovo je takodjer bez milosrdja malo i veliko usmrtjivalo i državi 30,000 uzapćeni, svakojake dobe i razreda pridalo, koja je opet bez milosrdja iztraživala i odsudjivala.

Ovo da se neponavlja kane države pričiti, i traže sriedstva kojima bi se ovakom zlu na put stalo. Al kako je teško ova sriedstva iznaći pokaziva pruska i Austro-Ugarska, koje se već poldrug godine na to pripravlja da se na vićanje sastanu, a buduć nade neimaju da bi šta plodna osnovati umili unapried izticaju: da im nije volja šta dokončati i u odlučiti, već samo medjusobna izkustva priobćiti, i savete izmieniti.

Svake hvale su vriedni ljudi, od strane austrie Schmidt Zabierov, i Wohlfart, a od ugarske Jekelfalušya, izaslani, da mudrostju pruskom u Berlinu iztaku sriedstva, s kojima će utaložit zlo, koje ziva da progune državu. Svet bi im zahvalio, da nadju što traže, al našeje uvieronje: da će im nakana jalova ostat baš ko oni ljudi, koji su podzemno blago vrhu zemlje tražili.

ISTINI ZA LJUBAV.

Kad ukupno magjarsko novinstvo unatoč one zlatne rieči: što želiš da tebi neućine nećini ni ti drugim! surovom bahatostju prelaze sve granice čovječje uljudnosti, grdeći hrv. slavonsku regnikolarnu deputaciju i njezine u ime eje- lokupna naroda dvojedne kraljevine Hrvatske i Slavonije pravedne zahtjeve, to se ni nam istini za ljubav kao javnu mnienju bunj. šokačkoga naroda neda mimoići, a da nezavirimo u pravdu i pravicu i reknemo koju ob odnošajih naroda hrvatsko-slavonskoga, kojimi se zanima danas nesamo austro-ugarska, već i sva evropejska štampa.

Neosvrćuć se jedino ni na magjarsku pretjeranu „Reformu“ ni na „Pesti Naplóva“, „Pest. Lloyd“, „Magy. Aloma“, „Heti Króniku“ et consortes; moramo ipak zabijlježiti, da se magj. listovi drakoničkom nadutosti žeste, a inojezićni uz slavenske punim pravom raduju odvažnosti hrv.-slav. regnik. deputacije, koja po narodnom i historičkom pravu čupaj nož, nagodbom 8-a Stud. 1868. nesretno godinu rinut kroz srce Hrvatske i Slavonije.

Utjehom hrv. narodu i zadovoljštinom s jedne strane stožerne pravice hrv.-slav. izaslanstvu može biti pravedna volja krune uz veličanstvenu rieč: nagodba mora poći za rukom! pa u toj luci osiguran narod Hrv. i Slavonije kao regnum regno i smie i može i mora Ugarsku privoljavati na takovo izravnanje, usljed koga će Hrvatska i Slavonija ne kao robinjica no kao saveznica jednaka biti Ugarskoj.

Hrvatsko-slavonski rodoljubi, koji u interessu naroda svoga zahtjevaju danas reviziju, nisu krivi što se pomenute godine našlo žalibože u dvojednoj kraljevini takovih ljudih, koji su iz koristoljubja na mig magj. onako ubitaćnu za dvojednu kraljevinu podpisali nagodbu; te kad ih narod na biralištih u dva maha ozbiljno pozvao i u to ime povjerenje svoje izručio ili da nastoje oko poštena saveza s Ugarskom, ili da se 800-godišnji saveznici za vjekove razstaju, puklo je medju očima Magjarom, da bi se mogla tom krupnom šalom sigro s Hrvatskom obnoviti 48-a godina.

I s Hrvatsko dakle i s Ugarske strane puno dvie jur godine živa se odlicže želja mira i sporazunka, te baciv patuljke neki novinarskih čifutah za gredu, morali bismo se čuditi, kad revizija nagodbe nebi zadovoljila jednu i drugu zemlju, ovoga i onoga brata.

Mi izbjegavamo svaku uvredu na polju javna mnenja, koja se netiče nas i surodnikah naših, mi nezavidimo ni sreće ni bogatstva do slobode nikomu, nu duša i savjest nemogu nam podnieti nikako, da bi istinu i pravdu izdali i upisali se pod zastavu nepravednih bjesomućenikah.

Pa u koliko se nadamo da će zrele glave magj. izaslanstva zrelo lućiti svjetlo od tmine, pravdu od krivde, te uviditi i za magj. i za hrv. korist nuždu popustljivosti u reviziji nagodbe, u toliko ćemo se većna radovati zrelosti i pobjedi hrvatsko-slavonskoga naroda, koi je Bunjevci i Šokci! krv od krvi, kosti naše!

Blaž.

D O P I S I.

Prilišće 25. Stud. — Ugledav u štovanom Vašem listu br. 46. od o. g. pod naslovom „Poruke uredništva,“ da želite saznati mjesto mog sadašnjeg boravljenja i njegovu zadnju poštu. — Usudjem se javiti da prebivam u Prilišću, koje selo leži na rēči „kupi“ 3. milje od Karlovca, na glasovitoj Luizinskoj cesti, u občini Novo-Gradske, kot: modružpotočkoga, a županije Zagrebačke, zadnja pošta Netretić u hrvatskoj.

Prilišće spada pod župu Novogradsku, jednu uru od samoga mjesta oddaljenu, broji 1832. duše, koje su do 1-ga Siečnja 1872. sačinjavali svoju posebnu političku občinu, te su istom poslije napomenute dobe udruženi u veliku Novogradsku. Žitelji jesu sami rimo-katolici, premda u blizini samo preko Kupe ima i pravoslavni. Očiti biljeg jim je: čvrstoća tjela, bistri um i stalna, al i čutljiva narav, prava slika domorodnih, i nepokoljebivih susiednih Karlovčana. Premda siromašni, kojim romantična okolica većinom „prosom,“ što no oni vele, žitom rodi, to ipak uz neopisivu štednju i marljivost i podosta još doprinašaju na oltar prosvieto. — Kako rekoh, dobar jedan sat odaljeni od svoje, a tri od bližajih župa, bijahu u velikoj brigi, glede potrebnog njihovoj mladeži, školskog naobraženja, koje u zimsko doba i nemogućim biaše; maše se puta hvalujim dorosećeg.

Dobre duše, a još bolji njihov pastir Velečastni g. župnik, nežaleć troška, muke i truda; velikim požrtvovanjem hrljaše njihovim dobrim nakanam u susret. Pa eto! — slava mu! — bez pritiska poglavara, kako što na mnogih mjestih biva, u sredini njihovoj već od 1862. g. postoji bez svake druge pripomoći uvedena i sada još uzdržavana „Narodna učiona,“ na kojoj učiteljem za sada providnost svevišnjega odredi mene.

Kolikim veseljem hrljaše dobrašin župnik u Zagreb, da izprosi potvrdu za novo ustrojenu školu, neda se opisati, kao i njegovo oko tog novorodjenca neumorno nastojanje, što mu zbilja podje za rukom, na sve obću radost postići željenu svrhu. A kolikim pako veseljem šalju Prilišćani u taj spasonosni zavod dječicu svoju? to jim i najveći dušmani pohvalu izreći moraju! To neka dokaže čvrsta odluka njihovih mladića, koji odlučiše samo one djevojke ženiti, *) koje budu kadre osobno, danas sutra jim odaljenim od kuće dopisivati. Uto ime i zamoliše: nema tomu dugo, visoku vladu, da jim i ona pripomože posebnu školsku zgradu uzdići, u kojoj bi se mogla ženska mladež odjeljena od mužke, posebno u potrebitih joj znanostih podučavati. Radoštju bilježim glasove, od tuda dolazeće, da je s veseljem visoka vlada, što nedvojimo, prihvatila njihovu nakanu. I Bože daj!

Dobrohodnost nadkriljuje bogatstvo: tako i Prilišćani, premda dosta obterešeni uzdržavanjem svoje škole, odluče se i opet na veličanstveno i hvale vredno djelo. Istina bog, da imadjahu, još od starine u blizini svojoj malu kapelicu, no

*) Ovaka mladež jest dika i ponos rovnog pastira, i neumornog učitelja. Ured.

ta jim nebijaše dostatna, buduće se u njoj poradi farne crkve nemogašo svaku nedjelju sv. misa čitati, (a Prilišćan radje poginuti, nego nedeljom službu božu zanemariti) odluče si dakle usred sela prostraniju novu crkvicu sagraditi i posebna zase svećenika u dotičnih oblastih uprositi.

Što umisliš, to i učiniš, bez svake vanjske pripomoći uzdigoše, na veličanstvenom brežuljku već 1866. g. dogotovljenu, novu i vele ljepu crkvu „sv. Magdalene pokornice“ s napisom: „Ovo je dvor božji i vrata nebeska“. — Sedvojim g. Uredniče! da već unapred, prije no spomenem, nepogodite, tko je najviše u tom poduzeću zasluge stekao.

U tom munjenju neka Vas učvrsti, postavljen nadpis nad crkvenimi vratu, na kojem je zlatnimi slovi urezano častno ime župnika „Ignac Neralic“ *) koje će se zahvalnosću i velikim počitanjem, dok god bude crkve i Prilišća i najkašnjeg njegovog potomstva spominjati. Da je toga zbilja vredan, eno ga glete, poput brižna otca, kako stupa čvrstim korakom putem prosvjete, djeleć i poklanjajuć poučna i po društvu sv. Jeronima svaku godinu izdana djela, kao i razne gospodarstvene i poučne časopise. A što da reknu oni mladići, kojim je on bezplatno stan i hranu, moljakajuć prijatelje svoje priskrbio, te tako više njih, na veće nauke bez roditeljskog troška u Zagreb, Karlovac i Križevce uveo. Nije li dakle vredan, da se snjime ponose, i da ga mnogi za primjer imadu?

Pa nije li sretno i moje boravišće uz toli brižna školskog ravnatelja?

Istina, da je ova moja izjava u velikom protuslovju smojimi, već u ovom častnom listu donešenimi lamentacijami. Nu znajte, da u njih naslikan oblak s drugih strana dolazi, koji hoćeš, nećeš, zapovjedni način proti volji spomenutih upotrebljuje. — Nije li tako, kako rekoh, neka mi tko oprovrgne, a ja sam, nenaučan se sljepo ulagivati, pripravan svaki čas stupiti na branik ovdje iznešene istinae. Nemarim, što se istinu gudeći, guda lom po prstih kloplje. Nu prem uz malu plaću ponosim se svojimi Prilišćani, poznajem bo dobro izvor zlu, koj me u neurednoj plaći tišti, a samnom čute ga i oni, što jim nepovoljno kimanje glavami podosta tinuću jarost očituje.

Zato neka mi zamjeri, tko mu drago, što kao izpitan učitelj glavnih škola uz 86 nov. dnevnice na selu kuburim, mene bo u mom poduzeću više veže napredak naroda, nego mastna plaća, a sličnih Prilišćanom, teško, da bi i u gradu našao, dočim je selo potrebnije slabih mojih silah, no mnogi grad. Ja se i priznanjem zadovoljujem, a jeli ga imam i jeli ga zaslužim, to znadu oni, na koje to spada, njihova bo je to reć. Jeto Vam g. uredniče naertah moje sadašnje prebivalište. Pa nisam li u njem sretan? Nemogu li ga mnogom kolegi poželjati i uzviknuti: Bože daj, ugledali se mnogi u primjer Prilišćanah i njihovog vrednog duhovnog otca, te stupali putem njihovim, koji će jih doista dovesti do bolje budućnosti.

Čvrsto se nadam, da mi neće vredan starina u grieh upisati što ga iz obljubljene mu zabiti u svjet iznesoh, nakanu bo nije jedino:

Ma se i zamjerio, Nu! rodu koristio.

Primite g. uredniče moj srdačan pozdrav, te bože daj od nove godine i više sličnih Prilišćanom i njihovom dušah pastiru još mnogo godina u ovom častnom listu bilježili zašto srdačno svemogućega moli.

Ante Kuzmiak,
učitelj.

K u r d, 15. Studena. — U njekeje ugledjene gospode danas liep običaj vlada; sva moguća poštena i nepoštena sredstva upotrebljuju, da postignu ovu il onu svrhu, a kad na kraju truda i znoja ipak propanu, onda jim izgovor: ja se nisam ni otimao za tu i za tu čast; mene su pozvali, a ja sam im punio volju.

Vidi mi se ova taktika opravdana premda neumjestna; i to u toliko opravdana, u koliko nemože čovjek da drugo-

*) Živ i zdrav bio! Ured.

mu pogledi u srce. Kad bi ovo vidio, tada bi opazio, da je pretajivo i s himbe krvavo, te ga osakaćena i rapava hoće da opere i zalieči jezik, čineći najviše smutnje na svijetu.

I obćinari bar prijašnjih godinah nisu se jagmili za kajiš kneževska štapa u obćini; a kada je godina k izmaku nagibala, tu je dobar pazioc vidjevao, kako su himbeni ljudi, idući sa svojeljubja na zator cielih obiteljih, dapače i čitavih selah, i po sumraku obijali sudčeva vrata. Te kad bi ih vidjeoci ukorili, dušom i nebom bi se zaklinjali, da ukora nerazumiu, sudca nepoznaju. Oj iskrena rieči i čisto poštenje kao ribje oko, dje vam koronitosti i sjajnosti u današnjem svijetu!?

Neima dakle sumnje da se ova kuga preselila i na prostadiju. Pa danas je riedko bilje, osobito u svjetovnjakah, naći ono, što čovjeka kiti i nad zviezde uzvisuje: značaj naime čelika i iskrenost draga kamena.

Netreba se tu prenavljati, netreba zaklinjati, kršćaninu se pristoji, bez mita, bez svjedokah, da rekne: jest! ili nije! pa mirna Bačka!

Priznati svoje mahne, ubrajati se pred Bogom medju velike grešnike, nezanašat se znanostju ni svjetskom odlikom: puno misliti, riedko govoriti, svijetu malokad vjerovati, — kao načelo kriepostna čovjeka vidi mi se najčišća vrlina dobre duše. Njoj uporedo stavljam odmah onu zasadu života: nemislj da si odličniji od drugoga u istom položaju i svojstvu stojećega, pa se nerivaj predanj, da ti nerekuo domaćin: pobiraj se na posleduje mjesto.

Za razbana hrvatskoga iz Šišljavića mnoga su se bezzakonja spočinjavala; mnoga mu obitelj bez kruha s velike nepravde dušu proklela; mnoge je poštenjake u crno uvijene u sviet prognao; al jedna je kriepost oko njega bila, da je nekriepostan silom izčeznuo s pozorišta vilajetna.

U nas se ljudi teško svrgavaju kad zakobače kormilarsko sedlo; jer se umiu natjecati u proganjanju braniocah ugarskih Slavenah.

Dje je za sve jedna slobodna, ustavua država, kao Ugarska, neima tu onda nikakve razlike Graecum inter et Latinum. Magj. narodu ostali narodi Ugarske posvema dorasli, ako ga nisu i nadkrilili, i hoće i moraju biti u svem jednaki gradjani slobode. Jer dok te jednakosti ustavne ne bude, vjerujte ljudi Bogu i meni, neima mira, neima ljubavi, sloge ni poredka — u vlastitoj nam ustavnoj sgradi neima!

Narodnosti će prije il poslje maljevi pravednih svojih zahtjevah raztrgati Nabukodonozorove stupove postojeće nejednakosti.

A da vrieme tomu nije daleko, dopustite da stvar razjasnim jednim primjerom, koj se slućio 12. o. m. u Seksardu, stolici tolnanske županije.

Znate, a i javio sam Vam, da je bivši podžupan Vižoly u kološdskom kotaru izabran. zastupnikom u sabor. Tim se izpraznilo mjesto podžupana, kcje je dosad vješto popunjavao 24-godišnji mladi Danilo Döry. Već u dva maha htjedoš izbornici da biraju podžupana. Nu svakda ih se bilo u tu svrhu malo sakupilo. Znak da će i najposlje prestatu u Ugarskoj municipija žpanijska.

Al 12. sabraš se u dovoljnu broju, i da doše Danili Döry 210. votah; a barunu Skender u Jesensky, iz Čibraka, 81. glas.

Ova kao da sam predvidio, kad sam Vam već u ono vrieme Vižolijeva zastupništva nagoviestio da se za uljiku podžupanstva jagmi i jedan vlastelah, tajivši Božje očitovanje u autonomičkih sjednicah, o čigovom izboru rekoh: vederemo!

Čujem, da rećeni gospodin, premda je veliki Magjar, hoće da proda svoje imanjiće i da se preseli u Hrvatsku. U slućaju jestnom, mi čestitajmo junačkoj Hrvatskoj, u koju se zalieće sve što neima oduška u drugih krajevih svijeta.

A kraj ove potištene čestitke izrazijmo žaobu svoju i slavnoj žup. skupštini i tolnanskim Slavenom: što mladi podžupan, kraj važna broja našinacah u Tolni, nezna ni rieć našega jezika

R A Z N E V I S T I.

— Nj. Veličanstvo prisvietli kralj povratio se iz Beča u Gödöllő, u krug svoje sjajne obitelji.

— Saborska smutnja izvedena medju sobnim imparlamentarnom napadanjem po gr. Lonyaiu i Čsernatonyu, zakrivena je izmirenjem ove dvojice.

— Kako magjarski Listovi tvrde Svietlom Dvoru je omililo stanovanje u Budimu, i zato svejednako okliva u Gödöllő, nebil se kolera iz Budima odporučila, kada bi se i kraljević Rudolf, priselio na du je vrijeme u Budim.

— Na ugarskom saboru svaki dan se kida po jedna žica, autonomna; prigodom razprave preustrojenja prvostolnice princešeno je redarstvo u državne ruke: za ovim će sliedit skoro da će se ovo po svu ugarsku državnoj upravi podredit. Sadanji sviet misli: da ništa nije dobro opravljeno, ako nije iz državne vlasti mozga izvedeno.

— Srbija je dakle jedina država u Evropi, koja nema duga; jer joj dohodeci za 2449 fr. nadvisuju troškove.

— Magj. „Reforma“ veli: da ćemo mi u Ugarskoj biti i jači, i složniji, bogatiji i mirniji, ako se od Ugarske odcepi Hrvatska. — Mi ugarski Slaveni velimo protivao.

— „Obzor“ misli da o rieči bivšega bana Raucha visi, hoće li mir i sloga ući u Hrvatsku. — Mi bi se u drugoj državi čudili, da kod mjerodajnih krugovah sbačeni ljudi budu od ovolika upliva!

— Duž obalah Sinjega morja od Pribudića do Zadra imat će Dalmatini kroz bečko ministarstvo željeznicu. A kroz ugarsko Slavonija? na vrbi sviralo!

— Južni dio otoka Sardinije u prostoru više miljah opustošili su skakavci svu ljetinu.

— Na baltičkome morju podavila je bura 12. i 13. o. m. 3. broda s ljudstvom, a 12. ih je odtrgla iz luke i odvijala na pučinu morskou. Strašna poplavi, još strašniji kvar!

— Ruthenske biskupie pop, g. Nikola Toth imenovan je bogoslovskim profesorom na peštanskom sveučilištu. „Magj. Pol.“ odud izvodi hvalu na ondašnjeg Biskupa, i bjeliži: da je ovo prvi slučaj. Dakle ovim načinom i „Magj. Pol.“ priznaje: da prije nije se mogo popet na stolicu sveučilišta ako je bio ruthen, srbin, ruman, bunjevac i. t. d. mi barem drugo neznamo ondud izvadit, jerbo toliko znamo da je i ruthen katolik.

— Thiersje 29. Stud. u sjednici izjavio: da već sad nije više razgovor, o ministarskoj odgovornosti, već o povjerenju na to su glasovali, i od 704 glasa pala su na stranu ministarstva 370 koje želi izaslanje odbora, da se odgovornost ministarska uredi, ovaj rezultat ljevičari su posdravili uzklikom živila republika.

— Ugarska ministarska kriza već toliko je urodila: da se neće gr. Lonyaiu povjeriti sastavak ministarstva, već g. Slavyi, ili košto nekogji žele Trefortu.

— Cislajtanski niemci izveli su na mejdan i najposliednje sile, kane dušu izkinit zemaljskim saborom, i odredit: da se poslanici na carevinsko viće nebiraju po zemaljski sabori, već neposriedno u kotari pokrajinski. Po našem mnienju odlučilo se ovo pitanje mah na koju stranu, baš će ovo biti na kojem će se niemčka samovoljnost srušiti.

— Česki vodje su izjavili: da se narodna borba neizteže na škulske zakone; radi čega glede škole neka čini svaka občina polag svoje uvidjanosti.

— Talianska vlada je bila odstupila od kontumacie glede Austro-Ugarske ustanovljene sbog kolere, al na zahativ Francesa i Španjulacah morala je istu obnovit.

— Po sadnjem smislu parlamentarisma tako je okoreno mnienje: da gospodujuća stranka zvanie popunjava s jednomiešljenici, da se ob ovom nije već ništa govorilo i pisalo. Ovom opasnom mnienju navieštjuje rat amerikanski president Grandt koji u svojoj poruki kani izjaviti: da valja zvanie dielit polag vriednosti i ponašanju a ne polag miešlonju političkim.

— Niemačka teta „N. Fr. Presse“ savetuje ugarskoj da se okani misli: izravni porez uzvisiti, već da štedljivost pokuša i to usuzenjem broja javni činovnikah od koji skuplji, i nepodobni nema na cilom svietu. Sramota po nas što se ovako mnienje kao obće izjavlja, al još gore, ako nemožemo pokazat: da je krivo i nepravedno.

— Hrvatska regnikolarna deputacia povraća se u Peštu na vićanje nagodbene revisie.

— Podmaršal g. Fratrićević divisioner, sin plemenite bunjevačke Somborske obitelji, priuzeo je u Zagrebu zapoviedništvo 12 divisie.

— U Španjulskej prostor ustanka se sve većma širi, u Saragosi počimaju takodjer vriti strasti, u Valencii na više miesti prikinite su žice brzojavne.

— U českom saboru zemaljskom vićaju niemcie a česi prosvieduju.

G A Z D A L U K.

Baštari i gazdarice oprave lije od zelja i cvića, usiju, rasade, al kad bi se razvitku zelja i cvića već radovali, doplazi crv buba, ili se dovuče krtina, ova izrije, one podgrizu koren, pak utoni sva nada baštara i marljive gazdarice. No da ih ova nesgoda neliši radosti, izkušani ljudi kažu: da valja oko lije izkopat brazdicu, i uzicu umočiti u katran ugljeni pak je u tu brazdicu uložiti i zavaliti. Neugodan miris biti će najboljim čuvarom, proti dušmanima podzemaljskima.

Bundeve. Kod nas baš nisu na veliko poštivane. Al od kako smo naputjeni: da se više korenjem i zeljem no mesom, hranimo, da se jedžek izmiene učimo se poštivat i bundeve. Ove se zelene kuvaju sa surutkom, a zrile u zimni postovi peku. Sime ako se povadi i osuši, da je plemeniti olaj, ako se pak špice utuku i s ovima se hrani pilež, silna nanese jaja, ako si ih pak dao kravam i kobilam onda si na sporio mliko. Pazljino trieba ih sabrat, zrile od zelenih razabrat, i čuvat da se koja neudari i trulost nedobije. Najdulje iztrajaju, ako se u plivu, ječam ili zob ostave, mogu se i onda uzdržat: ako se poslažu u jednu hrpu i ova se dobro zakrie slamom, a zelene je najbolje sklonit u zobnu hrpu.

TRGOVINA I OBRTNOST.

Cinjenik. Pešta 30. Stud. Vuna prodavana je timarska cigajska 581 fr. — 62—63 fr. baranj dvostrizna češlj. 86 fr. — Svinji sjabane 27—28 n. ugarski srbski 28—29n. niže vrsti 27½—28 n. za izvoz 29 n. — Mast. Varoška 33½ fr. u sadu a bez suda 31½—32 fr. amerik. 30—31 fr. — Slanina varoš. 32½—33½ fr. dimlj. 34½—35 f. — Šljive bosan. u žaku 11¼ fr. srbs. u sudu 11¼ fr. u žaku 10½ fr. — Pekmez, 11½ fr.

CINA RANE. Pešta, 30. Studena. Čisto žito Banatsko, 81 fn. 6 fr. 35—40 n. 87 fn. 7 fr. 15—20 n. Tisansko 81 fn. 6 fr. 40—45 n. 87 fn. 7 fr. 20—25 n. Pešt-budim. 81 fn. 6 fr. 35—40 n. 87 fn. 7 fr. 15—20 n. Stolno-biogr. 81 fn. 6 fr. 40—45 n. 87 fn. 7 fr. 20—25 nov. Bačkog nema. — Raž 78—80 fn. 3 fr. 80—90 n. Ječam 66—68 fn. 2 fr. 25—40 nov. — Zob 45—48 fn. 1 fr. 55—65 nov. — Proja 82 fn. 3 fr. 15—35 nov. car. maž.

Novac. Cars. dukat 5 fr. 16—18 n. Austr. Ugars. 8 fr. — 8 fr. 66—68 n. Srebro na stotinu 8 fr. 50 nov.

Visina vode dunavske.

Pešta 30-og Studen. : 7' 3" nad 0. opada.
Požun 30-og Studen. : 4' 3" nad 0. „
Vrieme mehko i mutno.

Poruke uredništva.

Sarajevo : G. M. uvrstiće se. — Kurd : G. B. ! No fali ništa.